

08 OUTSIDE IN

Is er meer tussen de **netwerkborrel** en de op papier **gedeelde doelen**? Hoe kom je tot de zin van de vereniging?

tekst Jeanne Hoogers

GEEFT VEREN

Zingeving. Verenigingen benoemen dat vaak als een waarde voor leden, maar wat houdt het precies in en hoe kun je dit dan versterken? VM praat met Ilse Vooren en Merlijn Koch, twee zingevingsexperts.

A graphic of a paper chain made of white paper strips, forming a continuous loop. The chain is set against a solid orange background. The text is overlaid on the chain.

**DE
IGING
ZIN?**

Ilse Vooren en Merlijn Koch zijn beiden humanisticus. Zij verdiepen zich in zingevingsvragen en doen dat het liefst samen met anderen, als begeleider van processen van zingeving. Het ontbreken van zin leidt tot problemen. Mensen die bijvoorbeeld de zin van hun werk niet zien, hebben het vaak erg moeilijk. Is de zin er wel, dan komen we met elkaar tot meer. Een besef dat tot steeds meer organisaties en bedrijven doordringt.

We zoeken steeds meer in alles wat we doen naar zin en betekenis – zingeving die niet langer in het kader staat van grote verhalen, maar die we zelf samenstellen. Vooren en Koch schreven het boek *Zin kun je maken. Processen van zingeving begeleiden*. De titel echoot zo'n dooddoener van ouders en opvoeders uit je kindertijd, maar is ook weer intrigerend. Het gaat blijkbaar om iets waar je praktisch mee aan de slag kunt, ook als vereniging.

Niets is vanzelfsprekend | Koch: “Het is belangrijk om je te realiseren dat mensen in deze tijdgeest te maken hebben met grote zingevingsdrukke. Mensen vinden in het leven zoveel verschillende betekenisvolle activiteiten, de verwachtingen worden hoger en de vraag hoe dit allemaal te combineren dringt zich op. Zin vinden is een complexer proces dan ooit en we zoeken allemaal naar eigen antwoorden. Niets is

een vanzelfsprekend gegeven. Daar zit je als vereniging tussen. Een vereniging die goed functioneert biedt niet alleen een bepaalde zin, maar zou ook een buffer kunnen zijn, leden kunnen helpen focus te houden op wat ze echt van belang vinden in hun leven en werk.”

Vooren en Koch blijken allebei lid van de beroepsvereniging van zelfstandig humanistici, Koch is zelfs bestuurslid. “Het is een hele jonge vereniging, dus we zijn nog druk met bedenken wat en hoe we het willen. En ik ervaar als bestuurslid ook al de uitdaging om een vereniging te willen besturen en trekken, maar wel goed in verbinding te blijven met wat de achterban wil. Het gaat er niet om dat ik als bestuurslid de beste oplossing vind, maar dat we dat als leden doen.”

Vooren sluit aan: “Je kunt inderdaad niet in je eentje met elkaar verenigen, daar heb je elkaar voor nodig. Wat-moeten-wij-doen-denken door de kartrekkers en de professionals is een valkuil. Het gaat om de verwachting van leden. Willen zij een keer per jaar heel intensief bij elkaar zijn en meer niet, dan is dat het. Sommige leden willen misschien meer – in onze vereniging – en regelen dat ook.”

Zin maken | Vooren gaat verder: “Wil je aan de slag gaan met zingeving dan begint dat met de vraag wat de essentie is van de vereniging. Waar staat de vereniging

WAT MOOI EN OOK LASTIG IS VAN DEZE TIJD, IS DAT JE DE ZINGEVING SAMEN KUNT CREËREN. DE VANZELFSPREKENDHEID, DE GEGEVENHEID VAN HET GROTE VERHAAL IS ER NIET

eigenlijk voor? Dat moet je met elkaar expliciteren, bijvoorbeeld in informele bijeenkomsten waarin je met elkaar in gesprek gaat. Dat vorm je met elkaar. Vaak heb je dat allang met elkaar gevormd, je moet steeds weer de momenten creëren om dat met elkaar uit te wisselen." Het gaat dus blijkbaar niet om het vinden van een nieuw antwoord, een nieuwe visie op de toekomst, waar we telkens naar op zoek lijken te zijn met het bestuur op de hei, maar het gaat om het regelmatig en expliciet met elkaar delen van de basics. Bij elkaar ontdekken dat je om dezelfde reden meedoet. Vooren: "Dat lukt niet alleen via social media, je moet soms met elkaar uitvinden waar het dan om gaat. De vraag stellen: wat betekent deze vereniging voor jou, wat wil je eruit halen en wat wil je eraan bijdragen?, vraagt dialoog. Verbinding maken in informele momenten loont."

Aanspreken | Koch: "Zingeving is geen hogere magie. Het wordt vaak geassocieerd met vooral existentiële vragen – wat doe ik met mijn leven – maar het is veel meer dan een vraag waar we actief, cognitief en reflecterend mee aan de slag zijn. Zingeving is iets wat we gewoon doen. Je kunt ook in de alledaagse dingen met zingeven bezig zijn en hoeft het niet per se zo te benoemen. Het gaat er dan bijvoorbeeld om dat je mensen aanspreekt, welkom heet bij een bijeenkomst, na een paar keer vraagt wat ze zouden willen doen. We zoeken erkenning – dat we gezien worden – we willen bevraagd worden op wie we zijn en we willen ons welkom voelen, uitgenodigd in het grotere geheel. We zijn allemaal op zoek naar waar we bij horen, ook voor jonge mensen is dat zo, die behoefte is onveranderd. Echt contact maken is een belangrijk aandachtspunt voor verenigingen. Als we een nieuw bestuurslid zoeken, zijn we geneigd om meteen social media in te zetten en het daarbij te laten. Maar als elk bestuurslid vier mensen benadert, dan heb je er al zestien bij het bestuur betrokken en misschien kunnen die op hun beurt ook weer een paar mensen benaderen. Betekenis creëren met elkaar zit ook in kleine dingen, soms is een telefoontje meer waard dan een hele vergadering."

Zingevingproblemen | Wat zijn zingevingproblemen voor een vereniging waar je mee aan de slag zou moeten? Koch en Vooren noemen er een paar:

- Het gezamenlijk belang is ondergesneeuwd geraakt. Dan moet je weer op zoek.
- Het behaalde resultaat is teleurstellend. Dat is op zich geen zingevingsvraag, maar wel de manier waarop je daarmee omgaat. Je hebt met elkaar uit te vinden hoe je omgaat met teleurstellingen en tegenvallers.
- Er is te weinig samenhang. Vooren noemt "samenhang een van de belangrijkste kenmerken van zingeving. Mensen moeten zich ertoe kunnen verhouden, als je steeds een andere koers kiest, steeds verandert, gaat dat niet." Koch vult aan: "Het is wel sterk als je de verschillende standpunten hoort, als alle meningen serieus worden genomen zonder dat je ze meteen moet overnemen." Samenhang vertaalt zich naar structuren, ritmes.

Het verhaal delen | Koch: "Wat mooi en ook lastig is van deze tijd, is dat je de zingeving samen kunt creëren. De vanzelfsprekendheid, de gegevenheid van het grote verhaal is er niet. Dat je het samen kunt creëren is ook lastig, juist omdat het er nog niet is. Je deelt een verhaal, maar iedereen kan en mag een eigen verhaal maken. Het verhaal moet van binnenuit komen, uitgedragen worden door mensen die het ervaren. Als professional in een vereniging moet je kunnen voelen waar het om gaat, dicht bij de behoefte van leden komen. Het gaat niet alleen om waarden. Zingeving is ook een ervaring."

Vooren gaat verder: "Ik hou van badminton en als ik me aansluit bij een badmintonclub bindt ons de liefde voor badminton. Dat kun je op zeventhonderd manieren invullen."

What's in it for you? | Verenigingen geven aan dat leden de 'what's-in-it-for-me'vraag stellen. Om daar een goed antwoord op te vinden, moet je op zoek gaan naar wat leden zoeken. Personen, maar ook mensen die een organisatie vertegenwoordigen, zoeken niet in de eerste plaats naar een goedkope oplossing, ze zoeken naar wat hen helpt om goede resultaten te bereiken in hun bedrijf, organisatie, beroep, belang, sport, passie. En daarbij 'het gevoel' te hebben. In hun boek geven Vooren en Koch heel veel handvatten om zingeving als vermogen in te zetten. Om als leider of coach te werken met en aan dit vermogen.

Vooren: "Als vereniging help je mensen zin en betekenis te ervaren door – wat al is genoemd – te **structureren**, samenhang te creëren: we willen ons leven en onszelf als een geheel kunnen ervaren en we zoeken naar bepaalde continuïteit. Te **situëren**, in de context plaatsen: we willen ons als mens positioneren te midden van anderen, in de gegeven omstandigheden en betekenisssystemen. Te **oriënteren**: positie en richting bepalen en te **evalueren**, waarde toekennen. Je kunt zingeving benaderen als vermogen, als proces, als behoefte en als persoonlijke ervaring. Vanuit elk van de vier benaderingen kun je handvatten vinden om mensen in zingevingprocessen te begeleiden. En alle vier grijpen ze op elkaar in."

Wie over zingeving praat of schrijft, gaat zich bij elk woord afvragen wat het echt betekent. Dat is nu eenmaal een effect van nadenken over betekenis geven. Het bijzondere aan de benadering van Vooren en Koch is dat ze dat weten te verbinden met hele praktische inzichten, schema's, modellen en benaderingen. Ze verbinden het diepzinnige gesprek met de praktische dingen die we doen, zonder dat we erbij nadenken. Ze laten zien hoe zingeving een vermogen is waar je als vereniging, als leider of coach aan en mee kunt werken in een wereld waarin iedereen zijn eigen zingeving zoekt en probeert in te vullen. ←

Zin kun je maken. Processen van zingeving begeleiden, Ilse Vooren en Merlijn Koch, Boom uitgevers Amsterdam, 2017. contact@zinkunjemaken.nl